

УЧАСЪХ №34/29.01.2016

СТАНОВИЩЕ

Върху дисертационен труд за присъждане на образователната и научна
степен „Доктор”

Тема: „СПЕЦИФИКА НА АДАПТИРАНОТО ФИЗИЧЕСКО
ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ ПРИ ДЕЦА СЪС СПЕЦИАЛНИ
ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ В СРЕДНОТО
ОБРАЗОВАТЕЛНО УЧИЛИЩЕ”

Докторант: Марина Николаева Тошкова-Асенова

Рецензент: Проф. Давид Велчев Давидов, ДН

I. Актуалност на темата.

Хората в неравностойно положение представляват значителна социална група в съвременното общество. През годините различието се е утвърдило като устойчив механизъм за изолация и дискриминация на тези хора. Европейският съюз и Европейските институции имат ясна политика за социална интеграция на лицата с физическа и ментална недостатъчност. Доказано е, че незаменимо средство в реализацията на тази политика е двигателната активност и спортът. „Езикът” на спорта много по-лесно и бързо разрушава наложените се дискриминационни практики. На този етап, в България, са ограничени опитите за използване на интеграционните възможности на физическото възпитание и спорта при децата и подрастващите със специални образователни потребности. Затова самата ориентация на докторантката към тема по този значим за обществото проблем заслужава висока оценка.

II. Реализация предмета на изследването.

В теоретичното проучване докторантката показва добра осведоменост по темата. Обсъдени са голям брой публикации, нормативни и поднормативни документи разкриващи ролята и значението на медицината, педагогиката, психологията, социологията и теорията на физическото възпитание за приобщаване и интеграция на децата със специални образователни потребности.

Обоснована е незадоволителната интеграционна функция на държавните институции, формулирани са някои дискуссионни въпроси на методологията и реализацията на въздействието на приложените спедства, оценката, контрола, ефективността и др.

Специално внимание е отделено на семантичното разнообразие на понятийния апарат. Направените разсъждения са полезни, но те не изясняват разнородността на широката гама на понятия като: „образователна потребност“, „образователни аспекти“, „образователни нужди“, „педагогически нужди“, различни „увреждания“, „заболявания“ и др. Тук не става ясно кое е **родовото понятие** и кои понятия са **видови**, със специфични особености в рамките на основното понятие.

Проблемът за понятийния апарат е базисен, защото понятията са главният „инструмент“ на мисленето. Правилното им използване прави изложението и анализа обективни, точни и разбираеми. В случая заслуга на докторантката е, че тя разкрива перспективи за изследвания и уточнения, по този фундаментален проблем, не скамо за своята бъдеща научна дейност.

Литературният обзор завършва с обобщение на теоретичния анализ. Това предполага успешното дефиниране на хипотезата, целта, задачите, организацията и методиката на изследване.

Методиката на изследване е разработена съгласно изискванията. Използваният инструментариум е подходящ. Прави добро впечатление поставянето на акцент върху показателите на физическа годност. Информацията от тях е индикативна за степента на здравето и определянето на функционалното въздействие. Много подробно е характеризираният личностният статус на изследваните лица със здравни проблеми.

Информацията за променливите величини е установена чрез утвърдени в науката методи. Приспособяването им, обаче към контингента на изследване не е представено. Така например не са посочени условията, технологията и оценката при двигателните тестове, не всички въпроси и отговорите към тях, в анкетните карти са формулирани еднозначно, не е изчислен коефициентът на компетентност на изследваните експерти, директори, учители, родители, ученици и др.

Съдържанието на работата по физическо възпитание през едногодишния експеримент е представено принципно. Не е ясно как точно е адаптирана Учебната програма по физическо възпитание за съответните класове. Защото, „Рамковите“ програми изискват включване на упражнения съответстващи на основните ядра от Програмата за децата без специални образователни потребности. Формулировката „...естествено-приложна двигателна дейност, общоразвиващи упражнения и игрова двигателна дейност“ съвсем не дава представа за съдържанието на 80 часовата, адаптирана работа през експерименталния период.

В проведените изследвания Марина Тошкова получава голямо количество информация. В задоволителна степен тя аргументира постигането на целта и решаването на поставените задачи. Анализът е придружен с графично представяне на резултатите. Това е напълно

оправдано, тъй като по този начин емпиричните данни се представят в уплътнен вид, което позволява да се открие типичното, важното за обективното състояние на наблюдаваните явления.

В изложението преобладава описателният анализ. На тази основа докторантката прави обобщаващи заключения, че в наблюдаваните училища няма необходимите материално-технически и учебно-методически условия за обучение на децата със специални образователни потребности и , че педагогическия персонал няма достатъчно компетенции за организация и провеждане на учебния процес по физическо възпитание и спорт с тези деца.

Проведеният експеримент с ограничен брой деца, които са на различна възраст и с различна степен на образователна потребност, показва, че адаптираното физическо възпитание се отразява положително върху двигателните, функционални и личностни характеристики на изследваните. Тези безспорни резултати, обаче, не следва да се представят като валидни за голямото разнообразие деца в неравностойно положение.

Направените обобщения и изводи произтичат от извършеното изследване. Авторефератът отразява основните положения на дисертационния труд. Представени са копия от три публикации, които са идеални части от труда.

III. По-съществени приноси на дисертационния труд са:

1. Проучени са значителни по обем литературни източници по темата.
2. Проведен е едногодишен педагогически експеримент за установяване въздействието на адаптираното физическо възпитание и спорт при деца със специални образователни потребности.

3. Установена е незадоволителна компетенция на педагогическия персонал и учителите по физическо възпитание за работа с деца в неравностойно положение.
4. Мотивирана е необходимостта от участието на „помощник-учител” при провеждане на уроците по физическо възпитание и спорт при децата със специални образователни потребности.
5. Разкрите са перспективи за бъдещи изследвания по темата.

З а к л ю ч е н и е

Обсъжданият дисертационен труд отговаря на изискванията на Правилника за придобиване на научни степени в НСА „В. Левски”. Чрез неговото разработване докторантката показва, че има теоретични знания и способности за самостоятелни научни изследвания.

Предлагам, на уважаемото жури да присъди на Марина Николаева Тошкова-Асенова образователната и научна степен „Доктор”

София, 10.12.2015.

Проф. Давид Давидов, ДН